

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI

2019 Yılı Sayıştay Denetim Raporu

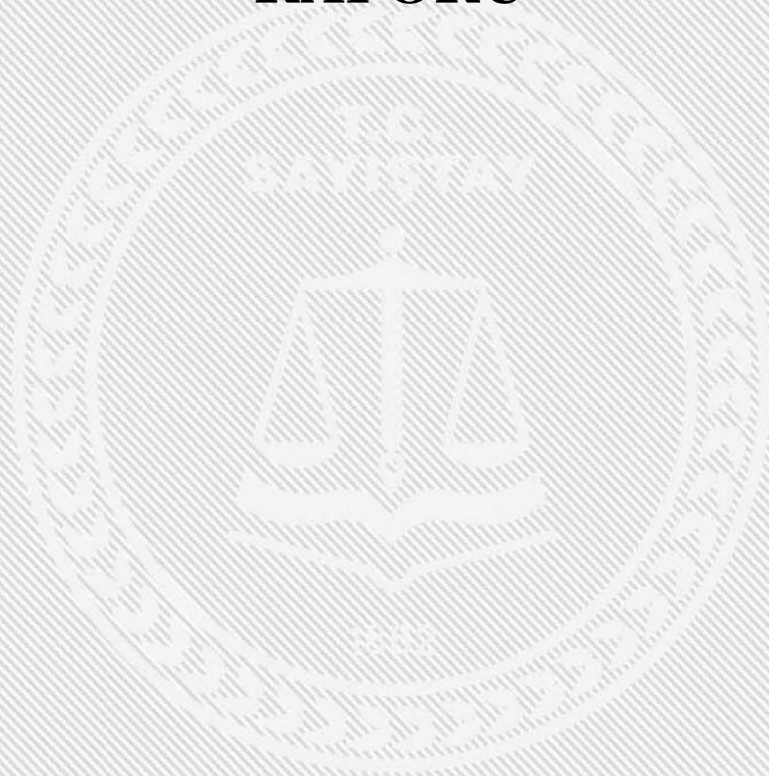
Eylül 2020

İÇERİK

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI 2019 YILI SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	1
SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI SAVUNMA SANAYİİ DESTEKLEME FONU 2019 YILI SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	12

SAVUNMA SANAYİ BAŞKANLIĞI
2019 YILI
SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM
RAPORU

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	7
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	7
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	7
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	8
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ	10

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: 2019 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu (TL)	3
Tablo 2: 2019 Yılı Ekonomik Kodlara Göre Bütçe Giderleri Uygulama Sonuçları Tablosu (TL).....	3
Tablo 3: 2019 Yılı Ekonomik Kodlara Göre Bütçe Gelirleri Uygulama Sonuçları Tablosu (TL).....	4
Tablo 4: 2019 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL).....	4

KISALTMALAR

KHK	: Kanun Hükümünde Kararname
PYBS	: Program Yönetimi Bilgi Sistemi
SAGEB	: Savunma Sanayii Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
SSB	: Savunma Sanayii Başkanlığı
SSİK	: Savunma Sanayii İcra Komitesi
SSDF	: Savunma Sanayii Destekleme Fonu

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

1985 yılında 3238 sayılı Savunma Sanayii ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ile “Savunma Sanayii Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı” (SAGEB) kurulmuş, 1989 yılında 390 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Savunma Sanayii Müsteşarlığı olarak yeniden yapılandırılmıştır.

Müsteşarlık, 2017 yılında 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile Cumhurbaşkanı’na bağlanmıştır. 2018 yılında ise 703 sayılı “Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname” ile T.C. Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı adını almıştır.

Savunma Sanayii Başkanlığı (SSB), 3238 sayılı Kanun ile oluşturulan ve Savunma Sanayii İcra Komitesi (SSİK), Savunma Sanayii Başkanlığı ve Savunma Sanayii Destekleme Fonu’ndan (SSDF) müteşekkil olan sistemin yürütme mekanizması olup Cumhurbaşkanı’na bağlı, tüzel kişiliği haiz, özel bütçeli bir kuruluştur.

7 numaralı “Savunma Sanayii Başkanlığı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi” ile Başkanlığın kuruluş, görev, yetki ve sorumlulukları yeniden düzenlenmiştir. Bu Kararname ile Savunma Sanayii Başkanlığına tevdi edilen başlıca görevler aşağıda sıralanmıştır.

- İcra Komitesi’nin aldığı kararları uygulamak,
- Proje bazında yıllar itibarıyla verilecek olan alımların programlarını sipariş kontratına bağlamak,
- Mevcut milli sanayii, savunma sanayii ihtiyaçlarına göre reorganize ve entegre etmek, yeni teşebbüsleri teşvik ve bu entegrasyona ve ihtiyaçlara göre yönlendirmek, yabancı sermaye ve teknoloji katkısı imkanlarını araştırmak, teşebbüsleri yönlendirmek, bu konudaki Devlet katılımını planlamak,
- Fon kaynaklarını dikkate alarak alım programlarını ve finansman modellerini belirlemek,
- İhtiyaç duyulan modern silah, araç ve gereçlerin özel veya kamu kuruluşlarında imalatını planlamak,

- Gerektiğinde özel, kamu veya karma nitelikli yeni yatırımları dışa açık olmak kaydıyla desteklemek,
- Modern silah, araç ve gereçleri araştırmak, geliştirmek, prototiplerin imalini sağlamak, avans vermek, uzun vadeli siparişler ve diğer mali ve ekonomik teşvikleri tespit etmek,
- İşin özelliğine göre yıllar içinde yapılacak alımın şartlarını, ihtiyaç makamınca belirlenecek şartname ve standartları dikkate alarak teknik ve mali konuları kapsayan kontratları yapmak,
- Savunma sanayii ürünleri ihracatı ve offset ticareti konularını koordine etmek,
- Fondan kredi vermek veya yurt içinden ve yurt dışından kredi almak ve gerektiğinde yerli ve yabancı sermayeli şirketler kurmak ve iştirak etmek,
- Üretilen malın kontrat muhteviyatına uyup uymadığını, kalite kontrolleri ile kontrat şartlarının yerine getirilip getirilmediğini takip etmek,
- Uygulama aksaklıklarının ilgili kurum ve kuruluşlar nezdinde çözümlenmesini temin etmek,
- Cumhurbaşkanı tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Bu çerçevede, Savunma Sanayii Başkanlığı tarafından gerçekleştirilen görevlerin ana eksenini, Türk Silahlı Kuvvetlerinin modernizasyonuna yönelik projelerin yürütülmesi ile sanayileşme faaliyetleri teşkil etmektedir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Savunma Sanayii Başkanlığı, Cumhurbaşkanına bağlı, tüzel kişiliği haiz, özel bütçeli bir kuruluştur. Başkanlık görevleri, Başkana bağlı 5 Başkan Yardımcılığı, Hukuk Müşavirliği, İç Denetim Birimi ve Başkan Yardımcılıklarına bağlı 18 Daire Başkanlığı ve 7 Grup Başkanlığı vasıtasıyla yürütülmektedir.

Savunma Sanayii Başkanlığında, 413 memur, 257 kadro karşılıksız sözleşmeli, 182 proje bazlı sözleşmeli ve 146'i işçi olmak üzere toplam 998 personel çalışmaktadır.

SSB, kuruluş kanunu gereğince Savunma Sanayii İcra Komitesi aracılığıyla Milli Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı, Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı, İçişleri Bakanlığı ile irtibatlıdır. Savunma Sanayii İcra Komitesi Cumhurbaşkanı Başkanlığında, Cumhurbaşkanı Yardımcısı, Milli Savunma Bakanı, İçişleri Bakanı, Hazine ve Maliye Bakanı, SSB Başkanı ve Genelkurmay Başkanı'ndan oluşmaktadır.

SSB kamu tüzel kişiliğini haiz, mali özerkliğe sahip, özel bütçeli bir idare olduğu için Hazine ve Maliye Bakanlığı ile de irtibat halindedir. Çünkü muhasebe işlemlerini Bütünleşik Mali Yönetim Bilgi Sistemi üzerinden yürütmektedir. (Başkanlık Bütçesi Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu içerisinde yer almakta ancak Başkanlık gelirleri Fondan geldiği için ödenek tahsisi ve serbest bırakma işlemlerine ilişkin süreçler işletilmemektedir.)

1.3. Mali Yapı

SSB, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun eki 2 sayılı tabloda özel bütçeli kuruluşlar arasında sayılmış olup SSDF'yi sevk ve idare etmek için kurulmuştur. SSB Bütçesi, SSDF'nin %2 sini aşmayacak şekilde oluşturulmuştur.

Tablo 1: 2019 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu (TL)

Gider Türleri	Bütçe Ödeneği	Eklenen Ödenek	Yıl Sonu Ödeneği
01 Personel Giderleri	64.067.000,00	6.758.043,11	70.825.043,11
02 Sos.Güv.Kur.Dev. Prim. Gid.	8.148.000,00	498.602,48	8.646.602,48
03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	11.394.000,00	11.054.767,54	22.448.757,54
05 Cari Transferler	2.406.000,00	1.800.000,00	4.206.000,00
06 Sermaye Giderleri	1.807.000,00	-	1.807.000,00
Toplam	87.822.000,00	20.111.413,13	107.933.413,13

Tablo 2: 2019 Yılı Ekonomik Kodlara Göre Bütçe Giderleri Uygulama Sonuçları Tablosu (TL)

Gider Türleri	Yıl Sonu Ödeneği	İptal Edilen Ödenek	Yıl Sonu Harcama Tutarı	Ödenek Harcama Oranı
01 Personel Giderleri	70.825.043,11	-	70.825.043,11	100,00
02 Sos.Güv.Kur.Dev. Prim. Gid.	8.646.602,48	-	8.646.602,48	100,00
03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	22.448.767,54	350.073,12	22.098.694,42	98,44
05 Cari Transferler	4.206.000,00	309.840,08	3.896.159,92	92,63
06 Sermaye Giderleri	1.807.000,00	306.147,77	1.500.852,23	83,06
Toplam	107.933.413,13	966.060,97	106.967.352,16	99,10

SSB 2019 yılı toplam ödeneğinin %99'unu kullanmıştır. 2019 yılında yapılan harcamaların toplam yılsonu ödeneğine oranı personel giderlerinde %65,61; Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılan devlet primi giderlerinde %8,01; mal ve hizmet alımlarında %20,47; cari transferlerde %3,60; sermaye giderlerinde ise %1,39 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 3: 2019 Yılı Ekonomik Kodlara Göre Bütçe Gelirleri Uygulama Sonuçları Tablosu (TL)

Hesap Kodu	Ekonomik Kod	Gelir Türleri	Bütçe Tahmini	Yıl Sonu Geliri
800	03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	124.000,00	120.580,73
	04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	10.000,00	31,50
	05	Diğer Gelirler	87.688.000,00	120.943.077,43
Toplam			87.822.000,00	121.063.689,66
	09	Red ve İadeler	-	1.443,08
Toplam			87.822.000,00	121.062.246,58

2019 yılı itibarıyla elde edilen gelirin bütçe tahminine oranı %137,85 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2019 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL)

GİDERLER			GELİRLER				
630	01	Personel Giderleri	70.831.220,79	600	03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	120.580,73
630	02	SGK Ödemeleri	8.649.417,26	600	04	Alınan Bağış ve Yardımlar	31,50
630	03	Mal ve Hizmet Alım Giderler	20.160.689,14	600	05	Diğer Gelirler	120.951.696,62
630	05	Cari Transferler	3.896.159,92	600	11	Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	4.157,89
630	11	Değer ve Miktar Değişimleri Giderler	559,72	600	15	Konusu Kalmayan Karşılık Gelirleri	71.085,86
630	13	Amortisman Giderleri	1.493.940,57	610		İndirim İade ve İskontolar	1.443,08
630	14	İlk Madde ve Malzeme Giderleri	1.008.944,96				
630	20	Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler	168,52				
630	99	Diğer Giderler	0,002				
TOPLAM			106.041.100,90			TOPLAM	121.146.109,52

2019 yılı Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre dönem sonunda 15.105.008,62 TL olumlu faaliyet sonucu elde edilmiştir.

Savunma Sanayii Başkanlığının ortağı olduğu şirketler ve pay oranları aşağıdaki şekildedir;

Havaalanı İşletme ve Havacılık Endüstrileri A.Ş.: Sabiha Gökçen Havalimanı Meydan

Otoritesi sıfatı ile havalimanındaki yer hizmetleri, akaryakıt, terminal, antrepo işletmeciliği dışındaki hizmetlerin işletilmesi faaliyetlerini yerine getirmektedir. Sermayesinin %96,44'ü Savunma Sanayii Başkanlığına aittir.

Savunma Sanayi Teknolojileri A.Ş.: Yurt savunması için ihtiyaç duyulan yüksek teknoloji ürün geliştirme ve üretme kapasitesi gelişiminin sürdürülebilirliğini sağlamak ve ulusal ekonominin ve endüstrinin tüm katmalarına yaygınlaştırmak amacıyla öncelikle savunma havacılık, uzay ve yurt güvenliği alanlarında olmak üzere; otonom sistemler, robotik, malzeme teknolojileri, nanoteknoloji, bilişim teknolojileri, siber, biyoteknoloji, genetik, silah teknolojileri, elektronik, optik, taşıyıcı ve tahrik teknolojileri alanların geliştirilmesi ve desteklenmesi alanlarında faaliyet göstermektedir. Sermayesinin %100'ü Savunma Sanayii Başkanlığına aittir.

Teknopark İstanbul A.Ş.: 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'na göre 3 Ekim 2009 tarihli Resmi Gazete 'de yayımlanan Bakanlar Kurulu kararı ile İstanbul Teknoloji Geliştirme Bölgesi statüsü kazanmıştır. Sermayesinin %45'i Savunma Sanayii Başkanlığına aittir. Savunma Sanayii Başkanlığının %96,44'üne ortak olduğu Havaalanı İşletme ve Havacılık Endüstrileri A.Ş. Teknopark İstanbul AŞ'ye %13 oranında iştirak etmektedir.

Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.: Havacılık ve uzay sanayi sistemlerinin geliştirilmesi, modernizasyonu, üretimi, sistem entegrasyonu, yaşam döngüsü ve lojistik destek faaliyetlerini yürütmektedir. Sermayesinin %45'i Savunma Sanayii Başkanlığına aittir.

STM Savunma Teknolojileri Mühendislik ve Tic. A.Ş.: Deniz ve hava platformları alanlarında proje yönetimi, dizayn faaliyetleri, ar-ge faaliyetleri gibi alanlarda mühendislik hizmetleri vermenin yanında; siber güvenlik, komuta kontrol sistemleri, görev sistemleri, simülasyon gibi teknoloji alanlarında da faaliyetler yürütmektedir. Sermayesinin %34'ü Savunma Sanayii Başkanlığına aittir.

Kırıkkale Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici A.Ş.: 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'na göre 2013 yılında kurulmuştur. Savunma sanayii sektörü odaklı teknolojik yenilik ve ar-ge projelerinin geliştirilmesini desteklemek amacıyla faaliyetlerini sürdürmektedir. Sermayesinin %10'u Savunma Sanayii Başkanlığına aittir.

YİTAL Mikroelektronik San. ve Tic. A.Ş.: Ülkemizde tasarımı yapılan kritik öneme sahip tüm devrelerin, yurt dışına çıkmasına gerek olmadan, yurt içinde fiziksel üretim, kılıflanma ve testini sağlamayı hedeflemektedir. Sermayesinin %20'si Savunma Sanayii

Başkanlığına aittir.

TRtest Test ve Değerlendirme A.Ş.: Test, muayene, analiz, gösterim, gözetim, sertifikasyon, kalibrasyon, kalifikasyon gibi uygunluk değerlendirme altyapıları kurma, işletme, idame etme ve eğitim hizmeti vermektedir. Sermayesinin %15'i Savunma Sanayii Başkanlığına aittir.

Kazakhstan ASELSAN Engineering (KAE) Limited Sirketi: Kazakistan askeri ve sivil kuruluşları ile bölge ülkelerinin ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik elektro optik ve elektronik cihaz ve sistemleri, helikopter aviyonik ve zırhlı araçlarının modernizasyonu alanlarında faaliyette bulunmaktadır. Sermayesinin %1'i Savunma Sanayii Başkanlığına aittir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Savunma Sanayii Başkanlığında, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ndeki muhasebe ilkeleri ile hesap planı kullanılmakta olup mali tablolar bu Yönetmelik'e göre hazırlanmaktadır. Mali işlemler Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre muhasebeleştirilmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Kasa sayım tutanağı,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kâğıtlar sayım tutanağı,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli,
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,

- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu,

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla

yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Strateji Daire Başkanlığına bağlı iç kontrol şube müdürlüğü kurulmuştur. İç kontrol şube müdürlüğü ödeme emirlerinin ödeme ve muhasebeleştirilmesi öncesi imzaların tamlığı ve belge kontrolünü yapmaktadır. Gelire ilişkin belgelerle mali tabloyu etkileyen diğer belgeler iç kontrol şube müdürlüğünün kontrolü dışında kalmaktadır. Tüm belgelerin muhasebeleştirilmesi özel bütçe muhasebe yetkililerince 5018 sayılı Kanun sınırları içinde yapılmaktadır. Başkanlıkta iç kontrol sistemine ilişkin yapılan çalışmalar şu şekildedir;

- Kurumdaki tüm personele "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri İle Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in Ek 1'inde yer alan "Etik Sözleşmesi" imzalatılmış ve personelin özlük dosyalarına konulmuştur.

- Kurumun organizasyon yapısı, kurumun misyon ve vizyonuna uygun olarak görev yetki ve sorumluluklar net bir şekilde belirlenmiştir.

- Performans Programı; Program, faaliyet, projeler ve kaynak ihtiyacının da yer aldığı performans programı hazırlanmakta olup yasal süresi içinde Kurumun web sayfasında duyurulmaktadır. Ancak 5502 sayılı Kanun ve ilgili yönetmelikler gereğince Savunma Sanayii Destekleme Fonu Kaynaklı projeler için stratejik plan ve performans esasına göre bütçeleme yapılamamaktadır.

• Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esasları belirleyen Yönetmelik esas alınarak 20.11.2015 tarihinde Ödemelerin Gerçekleşmesi ve Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönergesi yayımlanarak yürürlüğe girmiş olup Ön Mali Kontrol Sistemi de bu yönergeye uygun olarak yürütülmektedir. Limitleri aşan tüm taahhüt evrakı ve sözleşme tasarıları kontrole tabi tutulmaktadır. Yönergede kontrole tabi tutulmayan taahhüt evrakı ve sözleşme tasarıları bulunmamaktadır. İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslarda yer alan ve ön mali kontrole tabi mali karar ve işlemlerin dışında ön mali kontrole tabi karar olarak Savunma Sanayii Başkanlığı Ödemelerin Gerçekleşmesi ve Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönergesi madde 13 ve 14'te Savunma Sanayi Destekleme Fonundan yapılan harcamalara ilişkin sözleşme tasarıları ve yine bu fondan verilecek kredilerin mali mevzuat hükümlerine göre kontrol edileceği yönergeye eklenmiştir.

• Kurumda yapılan işlerin iş tanımları yapılmasına ilişkin olarak, Program Yönetimi Bilgi Sistemi (PYBS) adı altında kurumun bütün işlemlerini kapsayacak şekilde oluşturulan sistem %80 oranında uygulanmaktadır. PYBS içinde rapor ve analiz sunan sistemler mevcut bulunmakla birlikte ihtiyaç duyulan alanlarda da rapor ve analiz yapma bilgi sistemi altyapısı mevcuttur.

• Faaliyet raporları ve sonuçları Kurum web sitesinde duyurulmaktadır.

• Kurumda üst yöneticinin onayı ile İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu oluşturulmuştur.

• İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planı hazırlanırken belirlenen standartları içerecek şekilde hazırlanmıştır. İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında yer alan eylemler ve sonuçları revize edilme ve takip çalışmaları yapılmaktadır.

• İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu, İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporunu değerlendirmiş üst yöneticinin onayına sunmuştur.

• İç Kontrol Sistemi yıllık olarak değerlendirilmemektedir.

• İç Kontrol faaliyetleri ve kapsamı hakkında dönem dönem kurum genelinde tüm kadroları kapsayacak şekilde eğitimler verilmiş olup iç kontrolün bazı bileşenlerine hizmet eden mekanizmalar kurumda PYBS sistemi ile entegre olmuştur.

• İç Kontrol Yönergesi 26.11.2015 tarihinde yayımlanarak Başkanlık genelinde yürürlüğe girmiş olup kurumun web sitesinde yayımlanmıştır. Kurumda iş ve işlemler bu Yönerge esaslarına göre yürütülmektedir.

• Kurumda hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlendiğinde web sitesinde ve portalde genelge eki ile personele duyurulmaktadır

- Birim faaliyet raporları düzenlenerek güvence beyanları verilmektedir.
- Kurumda görev yapan Muhasebe Yetkilisi sayısı 2 adet olup 1'i sertifika sahibi muhasebe yetkilisi olarak görev yapmaktadır. Diğeri Başkanlık oluruna istinaden görevlendirilmiştir.
- İdare bütçesinin ilk altı aylık uygulama sonuçları ile ikinci altı aya ilişkin beklenti ve hedefleri süresi içinde Kurumun web sayfasında yayınlanarak kamuoyuna duyurulmaktadır.
- Kurum personeli portalde yayımlanan ve uygulamaya konulan "Başkana Yaz" butonunu kullanarak hata, usulsüzlük ve yolsuzlukları ve her konuda iletmek istediği konuları doğrudan Başkana iletebilmektedir.
- Stratejik Plan hazırlanırken mevzuat ve ilgili birim personelinin katkılarıyla oluşturulmuştur. 100 günlük eylem planı (2019-2023 dönemine ilişkin stratejik plan çalışmalarının Kasım ayı sonuna kadar tamamlanacak şekilde başlatılması) doğrultusunda 2019-2023 Stratejik Plan çalışmaları başlatılmış ve 15.11.2018 tarihinde Stratejik Plan taslağı tamamlanarak T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına iletilmiştir.
- Kurumsal risk yönetim çalışmaları tamamlanmamıştır.
- İç Kontrol Sistemi yıllık olarak değerlendirilmemektedir.
- İç denetim birimi 3 iç denetçi ile oluşturulmuştur. Birkaç alanda konu tabanlı denetim raporu oluşturulmuştur. Düzenlenen raporlar Başkanlık Makamına sunulmuştur.

Genel olarak bakıldığında iç kontrol sisteminin kurumun genelinde sahiplenildiği ve sistemin geliştirilmesi yönünde bu konudaki mevzuata uygun adımlar atıldığı anlaşılmıştır. Ancak iç kontrol sisteminin etkinliği için önemli bir unsur olan kurumsal risk yönetim çalışmaları tamamlanmamıştır. Başkanlığın sistemli bir şekilde analizler yaparak amaç ve hedeflerin gerçekleşmesini engelleyebilecek iç ve dış riskleri tanımlayarak önlemler alması gerektiği değerlendirilmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Savunma Sanayii Başkanlığı 2019 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan, geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

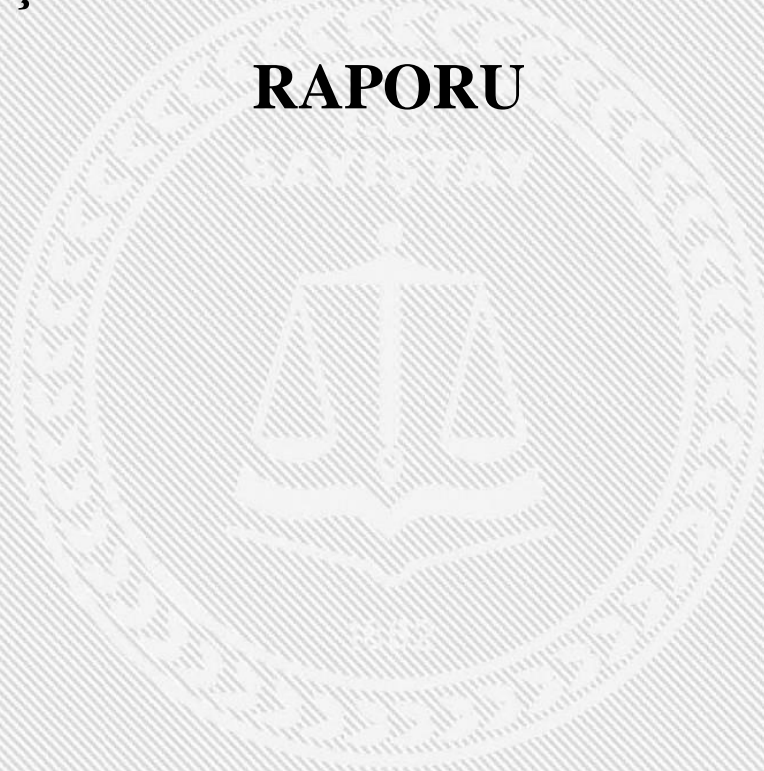
06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<http://www.sayistay.gov.tr>

SAVUNMA SANAYİİ BAŞKANLIĞI
SAVUNMA SANAYİİ DESTEKLEME
FONU
2019 YILI
SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM
RAPORU

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	12
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	15
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	16
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	16
5.	DENETİM GÖRÜŞÜ	16
6.	DENETİM BULGULARI	17

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: 2019 Yılı Savunma Sanayii Destekleme Fonu Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL)14

KISALTMALAR

EGM	: Emniyet Genel Müdürlüğü
JGNK	: Jandarma Genel Komutanlığı
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
MİT	: Milli İstihbarat Teşkilatı
SGK	: Sahil Güvenlik Komutanlığı
SSB	: Savunma Sanayii Başkanlığı
SSDF	: Savunma Sanayii Destekleme Fonu
SSİK	: Savunma Sanayii İcra Komitesi
SSM	: Savunma Sanayii Müsteşarlığı
TCMB	: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TSK	: Türk Silahlı Kuvvetleri

BULGU LİSTESİ

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. Yükleniciye Yapılan Hakediş Ödemelerine Temel Teşkil Eden Faturalarda Döviz Kurunun Hesaplandığı Tarihin Hatalı Alınması
2. Yükleniciye Hakediş Ödemelerinde “Risk Primi” Adı Altında Ödeme Yapılması ve Bu Ödemenin Kârın Hesaplandığı Tutara Dahil Edilmesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

3238 sayılı Savunma Sanayii İle İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'un 12'nci maddesi ile Türk Silahlı Kuvvetlerinin (TSK) modernizasyonunun sağlanması ve ülkemizde modern savunma sanayiinin kurulması için gerekli kaynağın, genel bütçe dışında devamlı ve istikrarlı bir şekilde temini amacıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) nezdinde ve Başkanlık emrinde Savunma Sanayii Destekleme Fonu (SSDF) kurulmuştur.

SSDF kaynakları, Savunma Sanayii İcra Komitesi tarafından alınan kararlar çerçevesinde TSK'nın modernizasyonu, istihbarat ve güvenliğe yönelik Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) acil ihtiyaçları, Jandarma Genel Komutanlığı (JGNK), Sahil Güvenlik Komutanlığı (SGK) ile Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) Başkanlığı ihtiyaçlarının karşılanması ve savunma sanayiinin geliştirilmesi amacıyla kullanılmaktadır. Savunma Sanayii Başkanlığı (SSB) sorumluluğunda yürütülen projelerin finansmanının esas itibariyle SSDF'den karşılanması amaçlanmıştır.

Diğer taraftan; TSK, EGM, JGNK, SGK ve MİT haricindeki kamu kurum ve kuruluşlarının Başkanlığın faaliyet alanına giren ihtiyaçları da Bütçe Kanunu veya ilgili kanunlarda yer alan hükümlere istinaden kaynağının Fona aktarılması şartıyla Başkanlık tarafından tedarik edilebilmektedir.

3238 sayılı Kanun çerçevesinde oluşturulan Savunma Sanayii İcra Komitesi (SSİK) SSDF'nin karar mekanizmasıdır. SSİK, Cumhurbaşkanının başkanlığında; Cumhurbaşkanının görevlendireceği Cumhurbaşkanı Yardımcısı, Hazine ve Maliye Bakanı, İçişleri Bakanı, Milli Savunma Bakanı, Genelkurmay Başkanı ve Savunma Sanayii Başkanından oluşur. Cumhurbaşkanının katılmadığı toplantılarda, Cumhurbaşkanı yardımcısı vekâleten Komiteye başkanlık eder. Komite, Cumhurbaşkanının daveti üzerine toplanır. Komitenin sekretarya hizmetlerini Başkanlık yürütür. Komite toplantılarının gündemi Cumhurbaşkanı tarafından belirlenir. 7 numaralı "Savunma Sanayii Başkanlığı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Komitenin görevleri;

a) Savunma sanayiinin geliştirilmesi için tespit edilen genel strateji ve ilkeler istikametinde kararlar almak.

b) Türk Silahlı Kuvvetleri için Stratejik Hedef Planına ve Jandarma Genel

Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü için İçişleri Bakanlığının güvenlik önceliklerine göre temini gerekli olan modern silah, araç ve gereçlerin üretimi, yurt içinden veya gereği halinde yurt dışından tedariki hususunda karar almak.

c) Kamu ve özel sektörün yabancı sermaye ve teknoloji katkısı ile savunmaya yönelik üretim tesisleri kurma imkânlarını araştırmak, yönlendirmek ve tahakkuk planlarını takip etmek, bu gibi tesislerin kuruluşuna gerektiğinde Devletin iştiraki için prensip kararı almak.

ç) Sağlanacak modern silah, araç ve gereçlerin araştırılması, geliştirilmesi, prototip imali, avans verilmesi, uzun vadeli siparişler ve diğer mali ve ekonomik teşviklerin tespiti istikametinde Başkanlığa talimat vermek.

d) Savunma sanayii ürünleri ihracatı ve offset ticareti ile karşılıklı ticaret konusunda kararlar almak.

e) Savunma sanayii ile ilgili kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak.

f) Fonun, 7/11/1985 tarihli ve 3238 sayılı Savunma Sanayii ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'un 10'uncu maddesinin ikinci fıkrası hükmü hariç, kullanım esaslarını tespit etmek.

g) Savunma sanayii alanındaki insan kaynağının geliştirilmesi amacıyla Fondan verilecek eğitim destek miktarlarının belirlenmesi ve personele yapılacak ödemeler hususlarında karar almak.

Şeklinde belirlenmiştir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

SSDF, Cumhurbaşkanlığına bağlı, kamu tüzel kişiliğine sahip, SSB faaliyetlerini gerçekleştirmede kullanılan bir kaynaktır. Fon, SSB personeli tarafından idare edilmekte olup kendine ait müstakil bir insan kaynağı bulunmamaktadır. Proje Bazlı Sözleşmeli 182 SSB personelinin özlük hakları SSDF kaynaklarından karşılanmaktadır.

Savunma Sanayii Destekleme Fonu'nun kullanım esaslarını tespit etmek ve savunma sanayii alanındaki insan kaynağının geliştirilmesi amacıyla Fondan verilecek eğitim destek miktarlarının belirlenmesi ve personele yapılacak ödemeler hususlarında karar almak Savunma Sanayii İcra Komitesi'nin görevlerinden olduğu için SSB, Fona ilişkin olarak Komiteyi oluşturan Milli Savunma Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, Milli İstihbarat

Teşkilatı Başkanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Hazine ve Maliye Bakanlığı ile irtibat halindedir.

1.3. Mali Yapı

SSDF genel bütçe dışında TCMB nezdinde ve SSB'nin sevk ve idaresinde kurulmuştur. Fona ilişkin harcamalar Savunma Sanayii İcra Komitesi kararları çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Fona ilişkin yapılan gelir-gider tahminleri, ödeme planları, kaynak yönetimi vb. işlemler Kurumsal Yönetim Başkan Yardımcılığına bağlı Strateji Geliştirme Daire Başkanlığınca yürütülmektedir.

Fonun ana gelir kalemleri; Gelir, Kurumlar, Motorlu Taşıtlar ile Veraset ve İntikal Vergisi hasılatlarından alınan paylardan oluşmaktadır.

Tablo 5: 2019 Yılı Savunma Sanayii Destekleme Fonu Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL)

GİDERLER HESABI			GELİRLER HESABI				
Ekonomik Kodlar			Ekonomik Kodlar				
630	01	Diğer Sözleşmeli Personel	97.591.344,94	600	03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirler	974.072.943,59
630	02	SGK Ödemeleri	9.309.154,45	600	04	Alınan Bağış ve Yardımlar	121.615,01
630	03	Mal ve Hizmet Alım Giderler	25.571.507.633,41	600	05	Diğer Gelirler	24.877.679.118,16
630	04	Dış Borç Faiz Giderler	7.320,43	600	11	Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	107.075.252,97
630	05	Özel Bütçeli İdarelere Verilen Paylar	119.000.000,00				
630	11	Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri	360.969.614,76				
630	13	Amortisman Giderleri	10.836.517,10				
		TOPLAM	26.169.221.585,09			TOPLAM	25.958.948.929,73

SSDF'nin 2019 yılı Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre dönem olumsuz faaliyet sonucu 210.272.655,36 TL'dir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

SSDF'de Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ndeki muhasebe ilkeleri ile hesap planı kullanılmakta, mali tablolar bu Yönetmelik'e göre hazırlanmaktadır. Mali işlemler Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre muhasebeleştirilmektedir.

SSDF muhasebe işlemlerini Hazine ve Maliye Bakanlığı Bütünleşik Kamu Mali Yönetimi Bilişim Sistemi üzerinden yürütmektedir. Ancak SSDF Bütçesi Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu içerisinde yer almadığı için ödenek tahsisi ve serbest bırakma işlemlerine ilişkin süreçler çalışmamaktadır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Kasa sayım tutanağı,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kâğıtlar sayım tutanağı,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli,
- Faaliyet sonuçları tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Savunma Sanayii Başkanlığı Savunma Sanayii Destekleme Fonu 2019 yılına ilişkin

yukarıda belirtilen ve ekte yer alan, geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Yükleniciye Yapılan Hakediş Ödemelerine Temel Teşkil Eden Faturalarda Döviz Kurunun Hesaplandığı Tarihin Hatalı Alınması

“MİLGEM Üçüncü Gemi ve Dördüncü Gemi Dizayn Hizmetleri ve Platform İnşa ve Donatım Malzeme ve Hizmetlerinin Tedarik Sözleşmesi" kapsamında, Başkanlık tarafından yapılan hakediş ödemelerinde, alt yükleniciden gelen faturaların toplam tutarı üzerine düzenlenen yüklenici faturasında, alt yüklenicilerin fatura tarihleri esas alınarak çevrim kurunun uygulanması gerekirken, yüklenicinin düzenlemiş olduğu fatura tarihi esas alınarak çevrim kurunun belirlendiği ve tutarın hesaplandığı görülmüştür.

Sözleşmenin 3.1.12'nci maddesinde; *“Fatura: Malzeme, Yedek Parça ve Hizmet tedarikine ilişkin olarak Yüklenici tarafından ikişer aylık dönemlerde madde 13.1.2'ye uygun olarak ve avans mahsup tutarını da içerecek şekilde Üçüncü Gemi ve Dördüncü Gemi için ayrı ayrı düzenlenecek fatura.”*

Sözleşmenin 3.1.67'nci maddesinde; *“Çevrim Kuru: Alt yüklenici faturaları TL ise ilgili Fatura tarihi için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından açıklanan EUR/TRY döviz alış kuru, ABD Doları ise ilgili Fatura tarihi için TCMB tarafından açıklanan EUR/USD çapraz kur, diğer para biriminden ise ilgili Fatura tarihi için TCMB tarafından açıklanan ilgili döviz alış kuru.”* Denilmiştir.

Yapılan incelemede hakediş ödemelerinde, yüklenici faturasının, alt yüklenicilerden yapılan alımlara istinaden çeşitli tarihlerde düzenlenmiş çok sayıda EURO ve Dolar üzerinden

alt yüklenici faturalarının toplam tutarına **yüklenicinin düzenlediği fatura tarihindeki** TCMB döviz alış kurunun uygulanması suretiyle tutarın hesaplandığı ve hakediş belgelerine eklendiği anlaşılmıştır. Oysa yüklenici faturası düzenlenirken Sözleşmeye göre **alt yükleniciden gelen fatura tarihleri** esas alınarak TCMB döviz alış kurunun uygulanması ve tutarın hesaplanması gerekirdi.

Başkanlık tarafından söz konusu hakediş ödemelerinde, Sözleşmenin 3.1.67'nci maddesinde geçen “Fatura” kelimesinin büyük ve küçük harfle başlamasına göre anlam değiştirdiği ve büyük harfle yazıldığında yüklenici faturasının, küçük harfle yazıldığında ise alt yüklenici faturasının anlaşılması gerektiği yönündeki yorumdan dolayı döviz kurunun belirlenmesinde Yüklenici fatura tarihinin esas alındığı görülmüştür.

Ancak Sözleşmedeki düzenleme; “*Alt yüklenici faturaları TL ise ilgili Fatura tarihi için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından açıklanan EUR/TRY döviz alış kuru, (...)*” şeklindedir. Sözleşme düzenlenirken, çevrim kuru olarak Yüklenici fatura tarihinin esas alınması istenseydi “alt yüklenici” faturalarından hiç bahsedilmeden ilgili madde; “*Yüklenici faturaları TL ise ilgili Fatura tarihi için TCMB tarafından açıklanan EUR/TRY döviz alış kuru, (...)*” şeklinde düzenlenirdi. Ayrıca Başkanlığa sunulan faturalar, iş yüklenici tarafından alt yükleniciye yaptırılsa dahi yüklenicinin düzenlemiş olduğu faturalardır. Yani Başkanlık yüklenici tarafından düzenlenen fatura üzerine ödeme yapmaktadır. Dolayısıyla gerek ilgili maddede yapılan çevrim kuru tanımında alt yüklenicinin bilhassa belirtilmesi, gerekse sözleşmede “fatura” kelimesinin büyük harf ve küçük harfle başlamasının ayrı anlamlar içerdiğine dair bir açıklamanın bulunmaması, yüklenici faturası düzenlenirken, alt yükleniciden gelen fatura tarihinin esas alınarak çevrim kurunun uygulanmasını gerekli kılmaktadır.

Bu itibarla hakediş ödemelerine esas teşkil eden yüklenici faturalarında, Sözleşmeye uygun olarak alt yükleniciden gelen fatura tarihlerindeki çevrim kurunun uygulanması suretiyle tutarın hesaplanması gerekmektedir.

BULGU 2: Yükleniciye Hakediş Ödemelerinde “Risk Primi” Adı Altında Ödeme Yapılması ve Bu Ödemenin Kârın Hesaplandığı Tutara Dahil Edilmesi

Başkanlık tarafından yükleniciye, “MİLGEM Üçüncü Gemi ve Dördüncü Gemi Dizayn Hizmetleri ve Platform İnşa ve Donatım Malzeme ve Hizmetlerinin Tedarik Sözleşmesi”ne istinaden alt yüklenici faturaları toplamına proje yönetim bedelinin eklenmesiyle bulunan tutarın belli bir yüzdesi üzerinden “risk primi” adı altında ödeme

yapıldığı ve bu tutarın kâr hesabına dahil edildiği görülmüştür.

Sözleşmenin 13.1.2.1 maddesinde;

(...) Üçüncü Gemi için ilgili dönemde sunulacak Alt yüklenici faturaları toplam bedeline, birbiri üzerine eklenecek şekilde sırasıyla proje yönetim payı olarak % 8,62, risk payı olarak %1,42 ve kâr payı olarak % 6,5 eklenerek hesaplanacaktır.

Dördüncü Gemi için ilgili dönemde sunulacak Alt yüklenici faturaları toplam bedeline, birbiri üzerine eklenecek şekilde sırasıyla proje yönetim payı olarak % 6,62, risk payı olarak %1,42 ve kâr payı olarak % 6,5 eklenerek hesaplanacaktır.(...)” denilmektedir.

Sözleşmenin “Mülkiyet ve Riskin İntikali” nin anlatıldığı 20’nci maddesinde aynen; “20.2 Malzeme ve Yedek Parçalara ilişkin her türlü risk ve zarar ile koruyucu bakım yükümlülüğü ilgili Geçici Kabul Potokolünün imzalanmasına kadar Yükleniciye ait olacaktır. Yükleniciye isnat edilebilecek nedenlerden dolayı Malzeme ve yedek parçalarda meydana gelecek arıza, hasar, zarar ya da ziyan 30 (otuz) gün içinde EK-11 Lahika 1’de yer alan Arıza bildirim formu ile yükleniciye bildirilecektir. Söz konusu bildirim müteakip 15 (on beş) gün içerisinde, yüklenici, SSM tarafından yapılan bildirimle ilişkin görüşlerini ve çözüm önerilerini SSM’ye yazılı olarak bildirecektir. Yüklenici tarafından söz konusu arıza, hasar, zarar ya da ziyanın, giderememesi durumunda, ilgili kalemi SSM’nin tercihine bağlı olarak bedelsiz olarak yenisiyle değiştirecek veya bedelini SSM’ye ödeyecektir.” Denilmektedir. 20.3’ncü maddesinde de aksi belirtilmedikçe malzemelerin Deniz İkmal Merkezi Komutanlığı’na tesliminde de tüm masrafların Yükleniciye ait olduğu belirtilmektedir.

Sözleşmenin 13.1.2.1 maddesinde bahsedilen “Risk Payı”nın ne olduğuna ilişkin Sözleşmede bir tanım bulunmamaktadır. Başkanlıkta, risk bedeli yüklenicinin sorumluluğu altındaki, bir tedarik kaleminin tasarımından üretimine, ulaştırılmasından gemiye entegrasyonuna, tüm testlerinin tamamlanarak geçici kabul tutanağının imzalanmasına kadar yönetsel, finansman, teknik risklerin değerlendirilerek Sözleşmede gösterildiği bedel olduğu düşüncesinden hareketle yükleniciye risk payı ödemesi yapılmıştır. Başkanlıkta bu konuda yüklenici için risk olarak görülen durumlara bakılacak olursa;

Yükleniciye yapılan gecikmeli ödemeler; Hakediş ödemesiyle birlikte gecikmeden dolayı ödeme yabancı para cinsinden olduğu için kur farkı da ödenmektedir. Proje Uygulama Takviminde yapılan değişiklikler nedeniyle ilave mühendislik ve malzeme tedariki ortaya çıkması veya yurt dışı kaynaklı malzeme tedarikinde dış ülkelerin uyguladığı örtülü ambargo

sebebiyle yaşanan gecikmeler; Bu gibi sebeplerde yükleniciler mağdur edilmemekte; gerek süre yönünden esneklik sağlanmakta gerekse yeni iş kalemlerini de içerecek şekilde sözleşme defalarca revize edilmektedir. Dolayısıyla yükleniciye isnat edilemeyen durumlar yüklenici için bir risk olmaktan çıkar. Bu gibi durumlar Başkanlığın gerekli eylemleri yapmasının icap ettiği durumlar olup yüklenici için bu durumlara ilişkin herhangi finansal, yönetsel veya teknik risk oluşmaz.

Ancak Sözleşme konusu malzeme ve yedek parçaların tam ve eksiksiz teslim edilmesine ilişkin olarak meydana gelebilecek olumsuzluklarda yani tedarik edilecek malzeme ve yedek parçalardaki arıza, hasar, zarar ya da ziyanda sorumluluk Sözleşmenin 20'nci maddesi uyarınca Yükleniciye aittir. Dolayısıyla yüklenicinin Sözleşme konusu işin gerçekleşmesine ilişkin riskleri üstlenmiş olması ve bunun da Sözleşmenin ilgili maddesinde düzenlenmiş olması sebebiyle yükleniciye risk priminin ödenmemesi gerekmektedir.

Ayrıca ödenmemesi gerektiği halde yükleniciye ödenen risk primi tutarının kâr hesabına da dahil edilmemesi gerekir. "Kâr"ın gerçekleştirilen iş ve işlemler üzerinden hesaplandığı göz önüne alındığında, gerçekleşmesi muhtemel bir durum için hesaplanan risk primi tutarının kâr hesabına dahil edilmesi anlamsız olacaktır. Başkanlık, risk primi üzerinden kâr hesaplanmasına ilişkin olarak, yüklenicilerin kendi üzerlerindeki riskleri verdikleri malzeme ya da hizmet kapsamında maliyetlendirmelerinin ve kar payının da işin maliyetinin tamamının üzerinden hesaplanmasının ticari hayatın doğası gereği olarak kabul etmektedir. Fakat Sözleşmenin 20'nci maddesi kapsamında malzeme ve yedek parçaların tedariki ve teslimine ilişkin sorumluluk yükleniciye ait olduğu için, alt yüklenici faturaları toplamına proje yönetim bedelinin eklenmesi suretiyle bulunan tutarın belli bir yüzdesi üzerinden hesaplanan risk priminin ve buna ilişkin kârın da ödenmemesi gerekmektedir. Kaldı ki Yüklenicinin basiretli bir tacir olarak, işe ilişkin maliyetlendirmesini yaparken karşılaşılabileceği riskleri de içerecek şekilde yaptığı ve Sözleşmenin risk ile ilgili maddesinin doğurabileceği sonuçları biliyor olduğu varsayılmaktadır.

Bu itibarla MİLGEM Üçüncü Gemi ve Dördüncü Gemi Dizayn Hizmetleri ve Platform İnşa ve Donatım Malzeme ve Hizmetlerinin Tedarik Sözleşmesine göre Malzeme ve Yedek parçaların tedariki ve teslimine ilişkin sorumluluk yükleniciye ait olduğu için, SSB tarafından yükleniciye, alt yüklenici faturaları toplamına proje yönetim bedelinin eklenmesi suretiyle bulunan tutarın belli bir yüzdesi üzerinden hesaplanan risk priminin ve buna ilişkin kârın ödenmemesi gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<http://www.sayistay.gov.tr>